

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Deležniki tiskovnih društev dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Vse rodoljube

in prijatelje pravične stvari na slov. Štajerskem prav lepo prosimo, naj nam blagovolijo iz vsake politične srenje na znanje dati imena volilcev od poslednje volitve s pristavkom, za ktere kandidata je vsak glasoval. Če nam rodoljubi to prisrčno željo izpolnijo, razglasimo potem v posebni dokladi ves imenik, ki nam bo najbolj jasno kazal, kje da je ljudstvo najbolj zanemarjeno, kje torej najbolj treba pomoči, da se popravi, kar je dozdej zanemarjeno bilo.

Uredništvo „Gospdja.“

Živa potreba kat. političnih društev.

„Najboljši prijatelj svojemu ljudstvu je, kdor mu brez ovinkov resnico pové.“

Dr. Rieger.

Večkratne nesrečne volitve v deželni zbor vzbudile so prepričanje, da nam je političnih društev treba, v katerih se naj ljudstvo svojih pravic, pa tudi svojih dolžnosti zaveda, da ne bo več ob volitvah uboga čreda nevednežev, katere zapeljivec slepi in goni, kamor če. In ker nam je brezverski liberalizem v državnem in deželnem zboru v verske in cerkvene zadeve začel segati, smo čutili potrebo „katoliško-političnih društev“, ki bi naj ljudem tudi kazale nevarnosti od teh strani ter budile navdušenje za večne pravice krščanstva in sv. kat. cerkve.

Pri vsem tem, da imamo Slovenci tako silno malo delalnih moči, se nam je vendar posrečilo na več krajih ustanoviti in vzdržati take društva. Če kedaj, prepričale so nas skušnje ob poslednjih volitvah v državni zbor, kako silno dobro da so pol. društva, da pa takih vse premalo še imamo.

V krajih, kder so društva, bila je zmaga očitno na naši strani. Glejte v Slovengradec, Konjice, Šent-Lenart, sv. Jur na Šavnici, Sv. Lovrenc pri Ptuj — povsod so društveniki kot volilni možje trdno stali kot skala za pravično reč. Še celo v Vozenicah in v Mariboru, kder društva pri zaslepljenih domačinih nijedne podpore, marveč še najhujšega nasprotovanja najdejo, še celo tukaj so vsaj nekateri značajni volilci sad društvenega delovanja.

Da ni društev, bi narodnih volilcev okoli naših po nemškutariji in liberalizmu okuženih mest in trgov pač zastoj iskali. Kaj pomaga še tako prepričalno dokazovati in lepo prositi, da se naj le katoliški kandidati volijo, če pa ljudje tega ne berejo, premnogi celo brati ne morejo, drugi tudi nočejo alj pa tudi ne umejo, kar berejo? Pri našem ljudstvu, ki je vsled stoletnega ponemčevanja po šolah grozno v omiki zaostalo, je treba pred vsem žive besede v društvih, da se ljudstvo zavé in spozna nevarnosti, ki mu preté. Društveno življenje daje ljudem pogum in stanoovitnost, da jih strahovanje, sleparije in šuntanja nasprotnikov omamiti ne morejo.

Kam so se obračali naši kandidatje ob času pred volitvami? Do kat.-političnih društev. Kde je našel osredni odbor največ podpore? Pri društvih. Kdo je skrbel, da so že prvotne volitve v redu se vršile? Največ naše društva. Nasproti pa: Kde je bilo največ nereda? Kde smo najbolj propali? Kde je sovražnik v odločilnem trenutku najbolj ljudi zbegal? Vse to le po onih krajih, kder društev ni. Brez šol ne more se mladež učiti; brez orožja in kosarn se ne morejo vojaki bojnega posla privaditi; brez bučelnjaka in matice ne moreš bučel rediti in medu dobiti, — in brez političnih društev se ne bo ljudstvo navadilo političnega boja, ne bo nikdar prišlo do spoznanja,

Denašnji list ima ¼ pole priloge.

za kaj da pri volitvah gre, se ne bo nikdar navdušilo za koristi šole, cerkve in države!

V Mariboru je pošten volilec prigovarjal neki kmečki veši, da naj vendar Seidlna ne voli, ki hoče celó krščanski nauk iz šole spraviti. Prismojeni Seidlnov privrženec mu pa smeje se odgovori: „Ej, jez sem zmeraj katekizem v žepu nosil, ko sem v šolo hodil, pa vendar nič ne vém.“ Drugi se je odrezal: „Jez bom Seidlna volil, da se mi ne bo treba nove slovenske „šprahe“ učiti.“ Tretji, četrti in peti itd. je na Seidlnovi strani, ker ga je Formacher tje komandiral, alj Wretzel tje potegnil, alj pa silni Sorschagg med Seidljance stisnil. — Glejte, taki so ljudje, ki nikdar resnice ne čujejo, kateri niti pojma o tem nimajo, v kakem stanju da je Avstrija, kako treba voliti, da bo sčasoma bolje, in kako imenitna da je volilcev pravica in dolžnost.

Če pustimo ljudi kakor dozdej brez poduka v društvih, se boljšega vspeha tudi v hodočnosti nadjati ne moremo, marveč bo še hujše, ker vsak srečen vspeh nasprotnika še bolj drznega dela, ljudstvo pa pači in bega.

Treba torej nam vsem notranje moči, poguma, vstrpljivosti in organizacije ali uravnanja. To pa je le mogoče v dobro osnovanih društvih, na katere naj prijatelji pravične stvari že zdaj prav resno mislijo. Kako bi se dale društva najboljše osnovati in voditi, povemo prihodnjič. Do tačas naj nam blagovolijo prijatelji svoje misli o tej važni stvari na znanje dati, kajti više oči više vidi.

Cerkvene zadeve.

Liberalizem povsod enak.

Zvest luteran in pa spačen katoličan se ločita kakor noč in dan. Dasi je to sploh že zdavno znana reč, jo spričujeta prav očevidno vnovič zdaj dva moža, ki sta se javno oglasila: slavnoznani česki zgodovinar Fr. Palacky, po veri luteran, in pa neki slovenski člankar, ki je napisal v „N.“ 26. okt. dolg članek: „Dolenjske mestne volitve in dober nauk iz njih.“ Poglejmo jedro verstva pri obeh možakih in spoznali bomo, da se ločita kakor noč in dan zvesti protestant Palacky in pokvečen katoličan mladoslovenske krvi.

Ob priliki sijajne svečanosti, namreč devetstoletnice praške škupije, dné 28. septembra se je tudi z drugimi českimi veljaki dr. Fr. Palacky podal v stolnico sv. Vida. Ker je pa vsa slovesnost že iz začetka zoperna bila ne le luteranom — kar se ume samo ob sebi — nego tudi brezverskim mladočehom, katerih glasilo so „Narodni listy“, so letele tudi sovražne pušice na vrlega Palackya iz obojega tabora. Protestantje so ga pikali v listu „Hlasi ze Siona“, katoliške pokveke mladočeske pa v „Narodnih listih.“ Proti obema nasprotnikoma se brani Palacky ter jima poveda resnico, kakor

le zamore mož, ki pozna natanko zgodovino, učiteljco modrosti.

Čujte, kako govori veleučeni Palacky: „Opazujem ne brez žalosti“, — piše P. — „da se nekaj časa sem zopet cerkvene in verske vprašanja pred vsem drugim posilama v razgovor tiščijo, dasi od druge strani zdaj, kakor v prejšnjih časih. Odkar namreč vseskozi osvobojeni židovi nad javnim mnenjem v nemških pokrajinah in posebno še na Dunaji oblast imajo, se prikazuje in širi tudi pri nas upor proti krščanskim vzorom in mislim, ki so starodavna dedovina naroda našega.

„Pri nas skuša povsod vdreti tiste baže liberalizem, kterege je brezimni Maks Stirner v knigi: „Der Einzige und sein Eigenthum“ (v Lipsii 1845) do vrhunca dognal.“ V tej knigi se uči, da naši vzori o Bogu, kreposti (čednosti) in pravici druga niso kakor — prazna vera; da je človek žival kot vsaka druga živa stvar, ter nema niti nravstvenega namena (da bi namreč vedno boljši in blažji prihajal), niti kakih (moralnih) dolžnosti; da je nja edini namen — sebičnost: kar vloviš, je tvoje itd. Ne vem sicer, kako dalječ da so naši liberalni modrijani po tem potu že prišli; alj bolj jasno, kakor menda njim, je meni, kamor ta nauk, morebiti zoper njih lastno voljo, slednjič dovesti mora.

„Da s kratka povem: ko se je svečanost sv. Vavla (28. septb.) napovedala, sem spoznal, kako opravičena da je, in to pred vsemi enakimi svečanostmi gledé duhovščine kakor tudi českega naroda; želel sem jej torej dobrega vspeha kakor vsakej narodnej svečanosti, dasi nisem mislil sam se udeležiti svečanosti.

„Še le potem, ko sem iz „Nar. listov“ zvedel, kako da se proti svečanosti agituje od neke stranke, ki se vedno s svojo „svobodomiselnostjo“ ponaša, pri vsem tem se pa bolj neznosljivo (intolerantno) obnaša, kakor od nje sovraženi Jezuiti (kateri pa niso neznosljivi, ampak le protestant P. v smislu protestantov sploh tako misli); še le potem, ko sem opazil, da se namreč pri liberalni stranki prikazuje in širi pri nas neverjetni fanatizem in grozovitost (terorizem), ter se skoro proklinja vsak Čeh, ki se misli svečanosti udeležiti; še le potem, ko se je začelo vse duhovenstvo s zasmehovanjem in psovanjem ometavati in so slednjič tudi mene na odgovor klicali, me je to pretirano počenjanje v srce zbadlo in čutil sem v sebi dolžnost, temu pogubnemu navalu se ustaviti in javno pokazati, da takega hujskanja jaz ne odobravam.“

Potem poveda Palacky, da se sicer ni udeležil veličastne procesije, kakor so „Nar. listi“ dan poprej s zasmehovanjem bili napovedali, da je pa s svojim zetom dr. Riegerjem v stolnici bil pri božjej službi in drugi dan pri slovesnem polaganju vogelnega kamna za poslednje dovršenje cerkve sv. Vida.

V istem času prišla je na svetlo knjižica: „Reakcionarna procesija v Pragi ob slovesnosti

sv. Václava“, v kateri brezimni pisatelj dra. Palacky-a in vse deležnike svečanosti prav pobalinsko psuje. Palacky na to odgovarja tako-le: „Vprašam prvič: S kakošno pravico se rabi že iz začetka izraz: „Reakcionarna (mračnjaška) procesija“? Vsaj procesija ni bila poglavitna stvar, marveč le del svečanosti, h kateri so bili povabljeni in so tudi prišli prijatelji napredka kakor tudi reakcije. Da bi pa svečanost v spomin ustanovljenja Praške škofije in torej tudi spomin obstanka duhovskega stanu sam ob sebi reakcionarna prikazen bila, ta misel je tako neumna in brezglavna, da se pametnemu človeku prisojati ne more. Le nevedneži namreč tega vedeti ne morejo, da je pri nas kakor povsod napredek v izobraženju in omiki skoz stoletja v ozki zvezi s cerkvenimi napravami bil; kar je v umetnosti in književnosti na svetlo prišlo, to so iz prva ustvarili učenci onih šol, ktere je ustanovilo in vodilo duhovenstvo, kakor se je tudi Praško vseučilišče rodilo v naročju cerkve, kateri torej le napetne glave reakcije očitati zamorejo.“

Potem pobija liberalcev smešni ugovor, češ, da je med Praškimi škofi in duhovniki tudi nevrednih bilo. „Iz tega, da je v kaki družbi tudi nekoliko slabih, sklepati, da je vsa družba za nič, je greh zoper zgodovino kakor zoper zdravo pamet. Po tem takem bi morali dosledno ves človeški rod obsoditi, ker je v njem hudobnežev bilo, jih je in bo. Torej sem popolnem prepričan, da je — kakor sploh krščanska cerkev povsod — tako tudi posebno katoliška na Českem ves čas svojega obstanka brez vse primere več dobrega kakor hudega storila.“

„Kdor je“ — tako sklepa Palacky — „Narodne liste“ in njim enake novine bral, se je moral silno zavzeti, kako da se tukaj ne le proti katoliški cerkvi, marveč proti vsemu krščanstvu postopa, kakor da je vse karkoli je krščansko, hudobiji zapadlo, ter bi naši duhovniki skoz in skoz reakcionarji (nazadnjaki), mračnjaki in sovražniki českega naroda bili, in kakor da je neverstvo in brezbožnost slava človeškega uma in človeške modrosti.“ —

Slednjič imenuje popisani liberalizem „izrodek razbrdanih strasti, napad na svobodo človeške vesti; razuzdan, brezobziren terorizem in fanatizem.“ Tako slavni učenjak in protestant Palacky.

Kdor prebira „Narod“, kakor ga žalibog mi brati moramo, bo našel v tem Palacky-evem popisu potezo za potezo načrtan liberalizem, kakor se v tem listu plazi in ljudi zoper cerkev in duhovenstvo ščuje. V srce pa mora posebno domoljuba boleti, ako čita članek v listu od dne 26. okt. Pisatelj išče vzrokov nesrečnemu uspehu volitev v mestih na Kranjskem. Vsak pameten človek vidi očitno resnico, da je nesrečnemu uspehu največ kriv obžalovanja vreden razpor med verno in brezversko stranko na Slovenskem, katera —

bodi Bogu hvala — ni mnogobrojna, ima pa po nesreči pri liberalnem listu vredništvo, ki je polno sovraštva proti cerkvi in krščanstvu sploh. Zatorej mu tudi ni mogoče, delati na pomirjenju, na sporazumljenju, marveč hoče nadaljevati strastni boj „bis aufs Messer“.

Žalosten dokaz temu je ravno oni članek, v katerem neki zares fanatičen pisatelj naravnoč odpač od katoliške cerkve zagovarja. Ravsarju ugaja nesrečen razpor, ki naj po njegovih zmedenih mislih traja naprej. Zakaj? „Ker nečemo služiti za sredstvo krvavej evropske reakcije (puhla fraza), ker nečemo biti členi one verige, s katero namerava klerikalni in „legitimistični“ fanatizem udušiti kulturo našega veka (puhle fraze). Spominjali smo se, da je bil naš narod (laž, le prav mali del ljudstva) že pred tremi stoletji (namreč za čas luteranskih homatij) energično otrsela jarem cerkveni (si je pa nadeval posvetnega), predno mu ga niste jezuitska predrznost in Ferdinandov krvavi despotizem zopet naložili.“ — Potem naznanja sklep, da laži-liberalizma nikar popustiti, z besedami Lutrovimi: „Hier steh ich und kann nicht anders, so wahr mir Gott helfe!“ Ker je uredništvo to izjavo kot glavni članek razglasilo, je to tako rekoč mladoslovenski program za prihodnji čas. Teda grozovladje, boj, sovražstvo, bratomorsko divjanje tudi zanaprej? Bog in vsi pošteni Slovenci bodo skrbeli, da se bodo temu divjemu hujskanju tla spodmaknila.

Gospodarske stvari.

Lunin upliv na rastline.

Kmetje, gozdnarji in vrtnarji vedó iz skušnje, da lunina (mesečna) svitloba ni brez vsega upliva na rastline; ravno tako vedó tudi vsi učenjaki, da je padanje in naraščanje morja (pritok in odtok), razprostiranje in pomanjšanje krofa pri ljudeh, mirno in razdraženo stanje norih, delavnost mesečnjakov („koje luna trka“) in še veliko drugega v naravi odvisno od rastenja ali odjemanja lune.

Dokazano je tudi:

1. da imajo pri narasli luni vsa drevesa več soka — kakor pa, če luna odjemlje;
2. da ravno iz tega vzroka pri narasli luni posekana drevesa se jako po malem morejo sušiti; v tem času posekani les tudi črvi posebno radi jedó;
3. lestvica, ki je narejena iz lesa, posekanega o mladi luni, je dokaj ložja in bolj trpežna — kakor taka, ki je narejena iz lesa o šipu posekanega;
4. vse drevesne rane, ki se naredijo, ko luna odjemlje, se hitreje in bolj zacelijo, kakor pa take, ki se o polni luni naredijo;
5. vrbovje, ki se poreže o mladi luni, je šibkejše — kakor pa tako, ki je porezano o

- polni luni; vzrok temu je nakupičen sok v mladikah;
6. o narasli luni obrezane vinske trte začnejo hitro vodeneti, t. j. sok se jim odteka;
 7. drevesa se v jako mrzlih zimah o šipu razpokajo;
 8. jesensko drevesno sadje, ki o polni luni z drevesa pade, začne hitreje gnjiti;
 9. zelenjava, vsejana o polni luni, hitreje raste in je bolj trpežna, kakor pa o mlaju vsejana; kumare (murke), bob, grah o začetku močno cvetejo, pa ne dobé kmalu sadja;
 10. o mlaju cepljena drevesca se ne posušijo tako rade, popred začnejo mladike poganjati, kakor pa taka, ki so cepljena o polni luni, od katerih vrtnarji pravijo, da se v soku zadušé;
 11. vspeh okuliranja (ko se z očesom cepi) je vedno boljši pri narasli luni;
 12. retkev, korenje, pesa in druge korenjske rastline preveč v pirje zrastejo in imajo tenke korenine, ako se pri narasli luni sejejo;
 13. vse rastline, ki izrastejo iz semena, vsejanega o mlaju, manj časa živé; tedaj so zarana zrele, dobijo krepke korenine in imajo izvrstno seme ali sadje.

Po tem naj bi se vsi kmetje ravnali. To sicer ni vedno lahko, ker včasih tudi rado vreme nagaja. Vender naj se gleda na tó, da se drevesa ne sekajo o narasli luni, naj se že potrebuje za tesanje ali za kurjavo. Previdni kmetje se ravnajo vedno po tém.

Ob reki Reni vsi vinčarji obrezujejo vrbe in vinske trte, ko luna začne odjemati.

Izvažanje žita iz Rusije. Odkor je Rusija svojo železniško mrežo bolj razpela in proti Turčiji in podonavskim pokrajinam raztegnila, se je izvažanje ruskega žita tako močno povzdignilo, da je Rusija iz vseh evropskih in tudi iz angleških tržišč žita spodrinula. Tako se tudi na Ogerskem in Hrvaškem več kruha iz ruske kakor pa iz ogerske alj banatske pšenice povžije. Od l. 1861 do 1872 se je vsako leto več žita iz Ruskega izvozilo, in se bo še bolj, kadar Rusija vse svoje železnice dovrši. „Pest. Lloyd“ je razglasil statističen pregled žitnega izvažanja, iz katerega se vidi, da je leta 1869 za 86.9 milijonov rubljev (1 rubelj = blizo 1 gld. 60 kr.), leta 1870 za 160 mil. rubljev, l. 1871 za 182.9 mil. rubljev, v 10 letih (1861—1872) za 100 milijonov rubljev žita iz Rusije bilo izvoženega. Tako beremo v „Zagr. gosp. listu.“ Slaba torej kaže za avstrijska žita, ker ne bodo pridelovalci mogli z ruskim žitom konkurirati, ako se davki in gospodarski stroški v Avstriji izdatno ne pomanjšajo. Toda avstrijsko-ogerski liberalizem tega ne bo storil.

Nekaj za sadjerejce. Če nastopi zarano spomlad, so posebno zarana drevesa v veliki

nevarnosti, da jih spomladanski mraz dobi in poškoduje. Da se temu kolikor mogoče v okom pride, treba rast nekoliko zadrževati. To se pa doseže teko-le: Kedar jeseni zemlja dobro premrzne, se pokrije blizo $\frac{1}{2}$ čevlja na debelo z listjem alj gnojem alj z drugo tenko nasteljo. To drži dalje zmrzlino in zadržuje za nekaj časa prerano brstenje v spomladi. Ne škoduje pa tudi čisto nič cvetenju in zorenju sadu, ker potem, ko nevarnost mine, toliko hitreje vse napreduje, in če tudi nekaj kasneje dozori, dobiš vsaj vendar nekaj.

Vspeh trgatve. — Trgatev v Halozah je dokončana. Letina je srednja bila; toča in smod sta kriva. — Mošt je prav sladek od 5° do 13° — zarez —; pa tudi močen. Na Leskovci se je neka kuharica v pivnici zadušila; pri sv. Barbari so 22. t. m. pokopali Fr. Dominika, izza Ptuja doma, ki je od mošta premagan z voziča pod kolo padel. Enakih nesreč bo še več, ker je žalibog premnogo vinskih bratov, ki ne vedó, kedaj da je zadosti. Kupci iz Zgornje Štirské so jako segli po moštu in že skoro vsega pograbilí za 100 do 130 gld. štrtinjak; lepa pomoč za naše kraje, kder nam žita pomenjkuje.

Trgatev v Ljutomerskih in bližnjih goricah je večidel končana, le večji posestniki še berejo. Po kvaliteti in kvantiteti se sme letošnja bratva dobra imenovati. Poprek je dalo lansko vedro letos polovnjak, če niso gorice popolnoma zanemarjene. Cena je od 90 na 130 gld. nenadama poskočila, kar so se Gornještirski kupci pri nas prikazali; mešetarji seveda nevedneže sleparijo in ciganijo, češ, da letošnje vino ne bo kaj prida ter ga po 60, 70, 80 gld. dnes kupujejo, jutri pa po 120—130 gld. prodavajo. — Ljudje! bodite pametni in potrpite z moštom; dobra kaplica se prav lahko dobro proda.

Dopisi.

Iz Savinske doline 26. okt. (Pošteni in nepošteni volilci.) Spomniti moram vse drage bralce „Slov. Gospodarja“, poštenih kmetov, kateri so za preč. g. Kosarja trdno stali kakor stojé trdno Solčavske strme goré: Radoha, Olšova, Rinka, Ostrica in druge, katerih nobena burja premakniti ne more.

Ti možje so bili: Jur Robnik ali Logar v Solčavi, katerega ima Vošnjak med svojimi priporočitelji, ki je pa rekel, da za celi svet njega ne voli; Prek in njegov tovarš v Lučah, vsi Ljubenci; Žmavec v Bočni in njegovih 6 tovaršev pri Gornjemgradu; Kočevar in njegovi 3 tovarši na Paki, Boštjan Bohine in tovarši v Braslovčah; 20 volilcev iz Soštanj, volilci na Dobrni, Jamnik in 3 tovarši pri Novicerkvi; Vratarič in 3 tovarši v Vojniku, ne pa Kožuh in Stožir; 3

volilci Teharski; volilci Celjski, Pireški razun Flis-a; Kašpar Pajk v Vrbjah, Holobar v Kasasih, vsi možje v Št. Jurji pri Taboru in 3 Vranski, Št. Rupertske 4 možje, 2 iz Jurjevega kloštra, 2 iz Loke, 1 iz Dola in še drugi. Vsi skupaj bilo je 106 izmed 189, ki so res lep značaj pokazali, ker niso ljutim sovražnikom na limance sedli in pravice izdali.

Nasproti so pa duhovnega kandidata in ves duhovski stan z naj gršimi psovkami pitali: Vošnjak, Bratkovič, Hren, Arko, Širca E. mlajši, Železinger; Rečiški volilci: Kolenec, Kotnik, Mlinar, Seljak, Turnšek, Zajec z Mozirjani razun enega, s celo tropo celjskih študentov in drugih kričacev. Zavoljo kakih slabosti posameznih so celi stan obsodili in ponavljali, da se naj duhovni svojega poklica držijo, v svetne reči se pa naj nikar ne mešajo. Se vé, da te liberalne hujskalice v oči bôde, da duhovni ljudstvo učijo, katerih sleparjev se naj varuje. Liberalcem je žal, da ne morejo le oni sami nad ljudstvom po svoji volji gospodovati. — Slava torej možem, ki niso od svojega prepričanja odstopili, temuč so čvrsto stali za pravično stvar in njenega zastopnika, kandidata Kosarja! Le delajte tudi vsak v svojem kraju na to, da se še drugi Vašega prepričanja navzamejo in prihodnjič mora zmagati pravična reč!

Posnemati pa nikakor ne smemo takih možev, kakor sta g. Rak in Spirk iz Velenja, ki sta se dala izvoliti za volilna moža, sta pa namesto k volitvi 20. oktobra rajše na Dunaj k razstavi se odpeljala; ali onih 4 volilcev, kateri so pri prvej volitvi glasovali za Kosarja, pri drugej pa za Vošnjaka; in slednjič tudi tistih 6 ne, kateri niso hoteli do konca zdržati, ter so se ožji volitvi odtegnuli in so tako krivi bili propada g. Kosarja.

23. t. m. volila so mesta in trgi v Celji svojega poslanca. Nemci in nemčurji so postavili za kandidata g. dra. Foreggerja in mladoslovenci dra. Prusa. Foregger dobil je 419 in Prus 132 glasov. Duhovni niso za nobenega glasovali, ker se je iz programa obeh vidila nevera; le celjski g. opat volil je in sicer ne Prusa, ampak liberalnega Nemca Foreggerja. Zato ga hvali graška „Tagespost“. O značaju takih mož ni nič govoriti. Stremayr je pač muhasta glava, ki vé svojih ljudi najti! Ali je pa sv. kat. cerkev takih mož vesela, ki volijo njene sovražnike v postavodajni zastop, to si naj blagovolijo novi opat premisliti.

Iz Slov. graškega okraja, 27. okt. Kakor so vrli naši možje pri volilnem shodu 12. okt. v Slovengradcu voliti obljubili, tako so tudi volili. Pokazali so se samostalni, značajni možje. Izmed 33 volilcev jih je glasovalo 30 za g. Pajka, eden pa, ki bi tudi za tega gospoda glasoval, je prišel prepozno, drug je dal svoj glas Lohningerju in le en sam je bil za Seidelna. Na tega pa itak nismo šтели, ker ga že poznamo kot zaslepljenega nemškutarja. To je bil namreč Šmiklavški župan Brdnik ali po domače Lakovnik.

Priloga „Sl. Gosp.“ k. št. 44.

Že pri volilnem shodu 12. okt. se je ta mož na tak način obnašal, da mu je bilo malo na čast in da je zbudil splošno nevoljo. Zares, oče Lakovnik, kdor je videl takrat vaše sive lasi in pa vaše obnašanje, vas je moral omilovati. Če že ne spoštujete politično drugače mislečih, spoštujte vsaj svojo starost. Vi, ki ste pred kratkim svojo modrost pri cenilni komisiji (ko ste sploh na oral 30 vaganov koruze cenili!) tako na posmeh vsem izpostavili, ste tudi pri zadnji volitvi to modrost sebo prinesli in po njej volili. Človeku, ki bi kat. cerkev in pa Slovence najrajše na žlici vode požrl, ste dali le edini vi v celem okraju svoj glas, vrlega domačina ste pa zavrgli. To gotovo ni po volji tistih, ki so vas za volilca izvolili. Sram vas bodi!

Šmiklavčani! vi si pa to zapomnite in si volite drugokrat može, ki bodo storili vašo voljo, ne pa voljo Slovengradčanov, in ki ne bodo hodili v Slovengradec pljunkov lizat.

Slava pa bodi vam, častiti možje, ki ste se kljub vsemu pritiskanju trdno držali! Vemo za gotovo, daso si naši nasprotniki glasove celó za denar kupovali, kakor se kupuje neumna živina, in da so v našem okraju najmanj na osem glasov za Seidelna rajtali, a dobili so samo enega! To je vaša čast, može! Če tudi naš kandidat zmagal ni, nas naj tolaži to, da pri nas ni padel. Sicer še pa ni vseh dnevov konec in pravica slednjič vendar mora zmagati. Le ostanim zvesti katoličani in pa vrli Slovenci!

Iz Vranskega. V zadnjo številko 43. „Slov. Gosp.“ se je neka pomota vrinola. Dopis iz Celja, ki popisuje volitev drž. poslanca, pravi, da so bili med volilci, ki so glasovali za g. dr. Vošnjaka, tudi „nekteri Vraničani“, kar je pa pomota, bil je namreč le eden. To prosimo popraviti, da ne bo kat. slovenski svet mislil, da so prebivalci krog Vranskega trga že tako dalje v brezverni liberalizem zavozili. Zna biti je dopisnika iz Celja v to pomoto pripravil neki dopis v „Slov. Nar.“, kateri je hitro po prvotnih volitvah zagotavljal, da sme z njih izidom zadovoljen biti, ker nekoliko volilnih mož bo vendar le gosp. dr. Vošnjaka volilo. Pa g. dopisnik v „Slov. Nar.“ je precej slab prerok. Menda se bo zdaj tolažil zopet s „farško“ agitacijo? Kaj pa, g. dopisnik, pomenijo tisti listki, ki jih je občinski sluga po vaših delih? Na njih so bili podpisani trije možje Vošnjakove stranke. Je bila Vaša agitacija poštena? Težko. Poštene, resnicoljubne može s tlako in desetino še zdaj slepariti, je nesramnost, katero je obsodil že davno vsak pameten človek. O „mračnjakih“ pa, s kterimi okoli sebe mahate, več govoriti, zdi se mi popolnoma nepotrebno. Da Vam pa vendar nekaj povem, vzemite Vi in marsikteri drugi dopisnik „Slov. Nar.“ ob priliki v roke: „Alte und neue Welt“, (illustrierte katholische Monatschrift, Jahrgang 1869, achttes Heft.) Tamkej bote našli na zadnji strani neki „rebus.“ Tega

si potem raztolmačite, nekoliko premislite in pišite dalje o — „mračnjaštu.“

Pristavek vredništva. Ne bili, gospod dopisnik, omenjeni „rebus“ blagovolili prevesti za „Gospodarja“? Sploh prosimo in opominjamo gg. prijatelje našega lista, naj pridno nabirajo gradiva za-nj, kar koli se jim vredno dozdeva, da se razglasi. Vsaka drobtinica dobro služi, ako le po zdravem kruhu diši. Skrbite za gospodarski in lepoučen razdelek!

Iz Murskega polja. Volitev državnega poslanca v Ljutomeru nam je jasen dokaz, da je ljudstvo v političnem življenju zlo napredovalo, pri vsem tem pa svoj katoliški značaj ohranilo, da — celó vtrdilo. Laž, obrekovanje, zvičajnost, vse — kar jih je nečastnih sredstev, vse je tako imenovana mladoslovenska — liberalna svojad na pomoč vzela, da bi volilce zmotila in izpodrinila kandidata, katerega načelo je: „vse za vero, domovino in cesarja“, ter na njegovo mesto potisnola Ploja. — (Primeri shod v Kapeli in v št. Lenartu v slovenskih goricah.) — Mirno je vse to opazovala nemško-liberalna stranka, snujoča nove sklepe, ter je postavila tretjega kandidata nasprotnega obema prvima, ter skrivoma agitovala misleč, da, ako se ona dva med seboj pipljeta, bode nam lahko oba potlačiti in — zmaga bo naša. Ako se pa to ne bi utegnili posrečiti, hočemo se — nemara — z liberalnimi Slovenci združiti, samo da ponudnik pravne stranke propade. Špirk in Erzenjak — da glavarja ne omenim — prevzela sta agitacijo v Gornjeradgonskem okraju. Da svojo nalogo dobro dovršita, trudila sta se neizrečeno. Poslednji že več dni ni mogel spati, kajti so ga pisma od vseh strani obsipavale, ktere je moral prebrati in ž njimi obravnavati, kakor je bilo treba. Da ljudstvo v zadnjem hipu zmedeta, razpošljeta še le den pred volitvijo oklic grof. Wurmbrandov — pravo godlo liberalnih sleparskih besed — vsem srenjskim predstojnikom in ga pribijeta tudi na očitnih prostorih v nedeljo zarano, da bi si ga volilni možje gredé iz cerkve ogledati mogli. Učitelj Erzenjak je neki iz šolskega poslopja oznanilo prebral iz cerkve gredočim, ter jih povabil, da naj volilni možje popoldne vnovič pridejo h Kapeli, da se pogovoré, kogar da naj izberó za poslanca ter jih je še z navdušenim nagovorom dramil, da bi gotovo vsi prišli. Pa prepričal se je, da ljudstvo nima za-nj posluha, ker volilcev v Kapelo ni bilo. A pardon! vsaj je vendar — Erzenjak bil! — Posvetuje se toraj in reče s svestno odločnostjo sam proti sebi: Enoglasno bodem volil Gundakerja grofa Wurmbranda! — In resnično, skoro bi bil W. enoglasno voljen, da mu nebi bil Hempl, nagornjak — alj kali je — v gornji-Radgoni, glasa dal in še dva kmeta, ktera premotena sta svojo zmoto še le potlej spoznala in jo bridko obžalovala. — Ves trud Erzenjakov je toraj bil zastonj; poleg tega pa še se je hudo opeknel. Slab izid volitve je vzburkal in

razgrel njegovo mirno in hladno krv; roka se mu je tresla tako, da mu je težko djalo zapisati ime, kar je povod dalo ednemu izmed nazočih volilnih možev, da nekega Petrovčana popraša: „Je li to vaš kantnar?“ Na odgovor, da je, mu oni zaničljivo reče: „Ubogi otroci, ki takega kantnara imajo, da še se podpisati ne ve.“ Taka je! — Petrovčani! Kadar bode izbirali učitelja — sedaj je to v vaši oblasti — izberite si takega, ki bode z vami enakih misli, ne pa nasprotnih, kakor je ta pri volitvah pokazal dejansko. — Po tem takem sta tudi strašno na cedilu ostala „Narod“ in „Tednik“, ki sta vedno po svetu trobila, da je ves Gornje-radgonski okraj za — dra. Ploja! Ploj ni tukaj ne enega glasa dobil!

Iz gornje Savinske doline 26. oktobra. (Liberalcev početje pred volitvami.) Volitve so končane; bitva bila je huda, zmagal je tudi naš nasprotnik Vošnjak enako slavno kakor leta 1866 laški kralj Viktor Emanuel proti Avstriji. Bil je namreč dvakrat tepen: na suhem pri Kustozzi in na morji pri Viškem otoku, in vendar mu to ni škodovalo, ker so mu od druge strani Avstrijo napadajoči Prusi pomagali. Tudi naši možje so topli Vošnjaka in njegov liberalizem v Celji in v Brežicah, in vendar je zmagal za 12 glasov z nemškutarsko pomočjo; v resnici bil pa je le tepen in ne smé več upati, da pri nas še kedaj zmaga.

Ako bi se liberalci pri agitaciji pred volitvami poštenih pomočkov posluževali, bi še Vošnjak take sramotne zmage ne bil dosegel; oni se namreč laži in zvičaj poslužujejo, za kar so konservativci prepošteni. Ko je Vošnjak svoj volilni shod v Celji 25. maja obhajal, pisal je davkarski uradnik g. F. Jerše celó privatno pismo, ter je zbrane privržence zagotavljal, da se ves gornograjski okraj z Vošnjakom strinja; in ko so 22. junija konservativci svoj shod imeli in so župan in 4 gornograjski odborniki z lastnoročnimi podpisi pritrdili, da so za g. Kosar-ja, je to Jerše-ta silno peklo. Želel je, da možje prekličejo svoje podpise, in ko tega ne storijo, mu pride v šolskih počitnicah na pomoč neki dijak, kateri je do 8. šole duhovski kruh jedel, iz hvaležnosti pa zdaj zoper duhovne tako rogovili, da ga lastni rojaki Lutra imenujejo, nja pravo ime pa je: Stifter. Ta dva možiceljna sta nabirala podpisov in sta res sem ter tje katerega prekanila v naše začudenje, kakor Jakoba Spende ali Muhovca; laž jima je po večem služila. Naznanjala sta moze v „Tedniku“, kateri njima niso nikdar tega pooblastila dali, kakor Jan. Presečnik-a ali Prodrik-a v Gornjemgradu, A. Jeraj-a (Mokrina) v Rečici, Jurija Logar-ja v Solčavi, ki je bil volilec in je rekel, da po nobeni ceni Vošnjak-a ne voli; podpisan je tudi neki Jožef Štifter, posestnik v Gornjemgradu, pa v celej okolici nihče moža ne pozná, ki bi se tako pisal.

Enako pošteno kakor s podpisi za Vošnjaka, se je ravnalo pri volitvah volilnih mož. Jerše je uradnik okrajnega zastopa v Gornjemgradu, pa tudi občinski urad je v njegovih rokah; zato je z vso močjo skrbel, da bi se sami taki možje izbrali, ki bodo za Vošnjaka glasovali, in menda se je z njegovim uplivom zgodilo, da je na Ljubnem en sam volilec prišel k volitvi, ki je 4 može volil. To je gotovo, da je v Gornjemgradu še le par ur pred volitvijo občinski sluga okoli hodil možev k volitvi nabirat, v tem ko postava pravi, da mora vsak volilec s podpisom potrditi, da je k volitvi povabljen bil. Jerše je namreč mislil: tako bom najlezje Vošnjakovcev dobil, ker je prišlo le 11 volilcev, akoravno je 90 posestnikov, ki imajo volilno pravico, in več jih je bilo po pravici razkačenih, ki so rekli Jeršetu: Gospod, zdi se nam, da pod klobukom delate! Čisto enako sta delala na Rečici Seljak in njegov pisar Mursec. Iz volilnega zapisnika sta oba domača duhovna izbrisala in tudi nazarskega g. župnika, in Seljak je svojim povabljenim privržencem naročal, naj vsak pred volitvijo k njemu pride, kjer je potem naročal, naj nobeden ne voli Dobrovec, Mokrina, Praznika ali Rajnekarja, ki so prej skoro zmiraj volilci bili. Po tem zavratnem, lažnjivem delovanju bilo se je res bat, da bo tudi v Gornjemgradu Vošnjak imel večino glasov, kakor je že Jerše v „Narodu“ trobil, da 16 jih bo za V. in le 8 za Kosarja; a den volitve je pokazal, da je bilo ravno na robe! Slava torej vam, poštene volilci, razun Rečičanov in Mozirjanov, ki se niste dali po Jerše-tu, Seljaku in Mursec-u zapeljati! Pazite tudi za naprej na djanja teh možev, da Vas ne preslepijo, ker volitve so preimenitne kakor da bi po nevernih liberaluhih zapeljani v lastno škodo in sramoto glasovati smeli, kakor so to Rečičani in 3 Mozirjani storili.

B. Iz Ponikve. (Resne misli po dokončanih volitvah.) Da so se po nekterih okrajih za nas Slovence volitve nesrečno dovršile, je najbolj krivo to, ker nekteri prosti kmetje rajši bradatim liberalcem in nemškutarjem verjamejo, kakor pa da bi se sami iz kakega poštenega slovenskega časnika potrebnega naučili. Hudo se je tudi iz začetka grešilo, ker tajisti, ki imajo pravico volilne može voliti, niso svoje dolžnosti storili, ter so se v nekterih srenjah morali kmetje tako rekoč siliti, da jih je saj toliko bilo k volitvi prišlo, da se je po postavi vršiti zamogla. Vrh tega so še bile prvotne volitve v takošnjemu času, ko je ubogi kmet imel skoraj naj več dela: na polju z ozimino setvijo, še več pa vinorejci s trgatvijo. Ravno to so pa v svojo korist obrnili liberalci in nemškutarji, ki nobene priložnosti ne spustijo, da svoje možiceljne pri volitvah stišijo. Ako bi se le tretjina volilcev volitve bila udeležila, stavim glavo, če bi ne bil gospod profesor Pajk zmagal. Po slabi udeležbi pri prvotnih volitvah so torej za volilne može v mnogih srenjah taki bili zvoljeni, kojim je duh keršanski in slovenski nepovoljen,

toraj ni čuda, da je nemškutarski malik Seidl z večino glasov do državnega poslanstva prikobacal. Da je v Mariborskem in Bistriškem okraju večino glasov dobil, se ne čudimo, ker so nekteri kmeti od mestjanov in purgarjev zopet bili prekanjeni; da pa so tudi v Dravinski dolini in na Pohorji takošni možiceljni se našli, ki so z volitvijo Seidlna sv. keršansko vero in svojo drago domovino zatajili, to je zares žalostno.

Sramota je za vsakega, ki je od slovenske matere rojen in v sv. katoliški cerkvi izrejen, in je vendar, kakor se je pri teh volitvah pokazalo, sam svoj izdajalec!

Liberalci in nemškutarji se zdaj ponašajo in bahajo s svojo zmago. Jez pa pravim, da je to prav žalostna zmaga, ker se po takih volitvah kršanska vera in draga domovina Prusom izdaje! Vemo namreč že tudi mi kmetje, kam da se nagiblje nemško-liberalna stranka, kterež brezglavni naši volilci k zmagi pomagajo. Oj vi izdajalci, ako vam ni po volji, da vas redi draga vaša mati, Slovenska zemlja, pa poberite šila in kopita in pojdite med Pruse, alj kamor vam je ljubše! Ni toliko za zlo vzeti rojenemu Nemcu, če za Nemca glasuje; naravnoč zoper zdravo pamet je pa to pri tistih šalobardah slovenskih, ki so od slovenske matere rojeni, pa se potem za drugi narod potegujejo, svojega pa tako rekoč z nogami teptajo!

Ako bi pa znabiti kdo mislil, da ni to res, kar sem zastran volitev omenil, naj bi se iz vseh tistih občin, ki so takošne može volit poslale, kojim je slovenski duh nepovoljen, vsi tisti, ki imajo pravico volilne može voliti, skupaj sklicali, da bi se jim vprašanje postavilo: kaj da jim je ljubše, da smo Slovenci na svojej zemlji sami svoji gospodje, alj pa, da pridemo res pod Prusovsko komando? Brez dvoma bi ogromna večina na ves glas izrekla: Mi smo in hočemo biti Slovenci, svobodni na svojej zemlji, udani Bogu in cesarju, tirjamo pa narodnih pravic! Tako bi govorila večina tistih, katere so pa zdaj volilni može — izdali!

Naključilo se je, da sem nedavno z nekim gospodom, če bi bil vreden tega imena, v pogovor prišel. Rekel je, da to ne bode kaj novega, če bo pri volitvah za mesta in trge Foregger zmagal in dr. Prus padel; pa — reče dalje — to je čudno, da je v kmečkih občinah Seidl prodril, ko so se duhovni na vse kriplje vpirali, da bi bili s svojim slovenskim kandidatom zmagali. Pristavi še: dokler boste vi z duhovniki držali, tako dolgo vas bode celi svet sovražil, ker mašniki le to hočejo, da bi Slovenci zmirom „tumasti“ ostali! — Jaz mu sežem v besedo in rečem: „Dokler so duhovni imeli nad šolami kaj oblasti, nismo potrebovali žandarjev; zdaj bi bilo pa skoro potreba imeti toliko beričev, kot je v peklju hudičev, ne bodi grdo povedati.“ — Potem pa pravi: Saj mi ne branimo, da bi duhovni v šolo ne smeli, samo da le tisti bodo v šolo hodili, ki se bodo za to

izučili! Kdor pa ima pri cerkvi kaj opraviti, bode od šole odstranjen! — Jaz mu pa rečem: „Premalo plačil še imamo, ker vam ni všeč, da duhovniki celó brez vsega zaslužka v šole hodijo; bode mo pa potem ložej izhajali, ako se nam dan na dan novi, pa še po takem nepotrebni davki nakladajo?“ On pa pristavi, da bode dobra šola že toliko vredna, da se bodo učitelji raznih sort pri šoli plačevali. Kmet se mora — govori dalje — naj popred dobro podučiti, da bode znal potem več pridelati, da bode toraj ložej štibre, če še tako velike bodo, plačeval. — Ker nisem imel časa se dalej z njim tako rekoč prepirati, odidem. Takošnjih možicelnov, ki bi svojim praznim domišljijam za ljubo kmeta tudi odrli, se več nahaja, ki s svojo širokoustnico marsikakega zbeganca prekanijo, da pri volitvah v njih rog trobi.

Dragi bralec, ki to bereš, ne bilo bi mi ljubo, če bi ktereга, ki je naročnik „Sl. Gospodarja“, zadelo *); tudi ni moj namen, koga žaliti; vender pa za sveto dolžnost spoznam, se za pravico in resnico potegovati. Še črv se zgane, če na nja stopiš, zakaj bi se pa človek ne oglasil in ne branil, kader je potrebno?

Iz Zreč, 26. vinot. (Zaslepljenost in hudobije.) Zares žalostnih časov smo dočakali! Veči je grešnik, bolj se omikanega šteje, in več zaupanja najde pri mnogih ljudeh. To se je pokazalo tudi zdaj pri volitvah. Kako neumni da so kmetje, ki se dajo vsakemu škricarju oslepiti, se je pokazalo 15. t. m. pri volitvi za volilne može v Zrečah. Volili so Wukoška, najhujšega nasprotnika sv. cerkve, naj večega pohujšljivca nedolžnih duš, kateri ne hodi več v cerkev, ne drži posta, zaničuje zakrament sv. zakona; kateri je kriv, da ni bilo sv. birme v Zr., ki nas je ob kaplana spravil in toliko hudega že naši fari storil! Zdaj mu še pa zaupanje skazete, ter se daste njemu oslepiti, ko vas je strašil s tlako in desetino, ktero hočejo — po njegovih bedastih mislih — duhovniki zopet vpejljati!! S tim vas je preslepil, da niste duhovnika za volilca izbrali.

Drugi je bil zvoljen Jaka Brglez, človek po liberalnem kopitu, cekmešter, sovražnik duhovnikov. V Konjicah je na strašno hujskanje tržanov rajši od volitve odstopil, da glasa nobenemu ni dal, in tako se je nezvestega Slovence pokazal! Sam Peter Dobnik je stanoviten ostal svojemu poklicu in domovini; hvala mu! —

Našemu g. župniku je bilo zdaj iz kašte ukradenih 7 vaganov pšenice; 23. t. m. zvečer je pa farna cerkev zopet okradena bila. Steber z denarno škrinjico je tat odlomil in ven zanesel, denarja pa ni nikdar veliko noter. Z altarjev je

mizne prte pobral, špice z njih sparal in prte pa pustil. Že dolgo časa sem je vsako leto naša cerkev okradena. Kdo je pa takih groznih hudobij kriv? Vi vsi taisti, kateri brezverne liberalne poslance volijo, da nam premehke postave za hudodelstva kujejo. Namesto jetnikov pa sv. cerkev in vero v železje zaklepajo, se zoper duhovnike in sv. vero strašno roté in ljudstvo šuntajo, da ni treba duhovnikom ničesar vervati! Vi po cerkvi bijete in jo preganjate, drugi bodo pa vas! Naj večja hudobija pri nas je zdaj med rudarskimi delalci; nobeden noče biti več pokoren svojim predpostavljanim; vedno se godijo žalostne reči. Rodoljub.

Za poduk in kratek čas.

Pijančevanja žalosten konec.

Živel je v Zrečki fari posestnik, Grega Podgrejšek, ki je gospodarstvo prevzel, se oženil in začel dobro gospodariti. V kratkem je imel zunaj posojenega denarja na tisoče, lepo obdelano zemljišče, v gojzdu obilo lesá. Začeli so pa na njegovem gruntu premog kopati, in z višjimi uradniki se začne gospodar pajdašiti, in zdajci postane pijanec, začne kmetijo in delo zapuščati, se z drugim spolom grešno pečati, vedno od krčme do krčme pohajkva, dragi čas, sv. vero in denar zapravlja. Hitro kot senca so zginuli posojeni denarji; proda tudi vinograd, in še več družega zemljišča, gojzdi so do golega posekani, sadno drevje, poslopje je oropano in pokvarjeno. Kolikorkrat je pijan domu prišel, je po hiši vse potolkel; ženo in otroke hudo pretepal.

Po krčmah je na dan po 2 vedri vina plačal, da je vse pilo krog njega, miza in tla od vina vselej mokra bila, da so le prevzetnega zapravljevca hvalisali. Letos je že večkrat rekel v krčmi: Jaz sem mislil, da že bom gospodarstvo zapil, da ga bo skoraj konec; pa nikdar ga ne morem dokončati. Prodal je še pšenico in kravo, in po stari navadi hudo pijančeval. V nedeljo 19. vinotoka t. l. se zopet poda v bližno krčmo pri Z., žena in otroci so zraven; tam se snide tudi več slabih tovaršev; vino se njim po žilah razgreje, začne se prepir in potem pa boj. Na prvo so krčmarja hudo oklestili; potem eden ugasne luč, Podgrajšeka vržejo v neki kot, eden mu čepino na glavi z nožem prebije, — dva brata Martin in France Verdnik sta to storila, — mlajši brat je pa njima drva v hišo nosil. Po hiši so vse pobili: mize, okna, peč, glaže, posodo in kar je divjakom pod roke prišlo. Možu P. so glavo strli in še žena je dobila nekaj udarcev; nesli so zdaj moža domu, ki pa ni več govoril, ne videl, ne slišal, pa tudi ne s truplom gibal; in tako je bil v nezavednosti do petka o poldne; ravno ob 12. uri v petek je svojo dušo izdihnil.

*) Žalibog je tudi „Gospodarjevih“ bralcev, ki so še tako omahljivi bili. Njim povemo v enem prihodnjih listov prav prijateljsko vso resnico. Vredn.

Zapustil je ženo in četvero ubozih otrok. Oj gospodarji! prosim vas, varujte se krčem in zapravlivosti, ki v sedanjem času tako hudo med nami gospodari. Zapravljivost je kriva, da pride toliko kmetij na boben, vi pa na beraško palico alj pa v strašno smrt. „Gospodar“ Vas je pred tem že enkrat hudo svaril; naj bi ta glas zastonj ne bil!

Brezvernika nagla smrt.

Ant. Pozernič, kancelist pri c. k. sodnji v Šmarjem, ki je našim bralcem že znan kot zagrižen nasprotnik ondašnjega č. g. dekana, je dne 23. vinot. nagle smrti v Rogateci umrl. Peljal se je tje zdrav in dobre volje k volitvi državnega poslanca za mesta in trge, je oddal svoj c. k. glas, med obedom ga pa naenkrat začne viti, da se mu sline iz ust cedé. Zdravnik spozna, da je največa nevarnost, začne se govoriti o preskrbljenjem s sv. zakramenti; alj to ni mogoče, ker je bolnik 7. maja 1870 očitno zatajil sv. katoliško vero in iz kat. cerkve stopil. Živel je kot brezvernik in brez vse duševne tolažbe, brez blažilnih svetih pomočkov končal. Njemu, kakor že pred njim marsikteremu bogataju se je zgodilo, da je poslednjo uro zopet Boga spoznal, katerega je v življenji zatajeval in grozno žalil. Kakor se nam poroča, klical je P. sveta imena Jezus in Marija na pomoč, zdihoval v strašnih notranjih mukah: Moj Bog, ako te nisem dosihmal prav spoznal, zanaprej te bom bolj spoznaval in bolj zvesto tebi služil! Pomagaj mi! . . .

Vse to je le malo trenutkov trpelo, umrl je nagle smrti, in brž prenesen bil v kostenjačo alj mrtvašnico. — Bodi Bog zaslepljencu milostljiv sodnik!

Ljudje, ki so moža bolj poznali, trdijo, da je nja brezverstvo bolj pripisati hrupu liberalnega veka in brezverskih časopisov, kakor pa njegovemu lastnemu prepričanju. Se ve da; prepričanja nijeden brezvernež nema; le strast in hudobna volja omami duha, ter teledi človeka v brezverno življenje, ki je seveda lažje in mehkeje kakor pa krščansko življenje, ki zahteva premagovanja samega sebe. — Pravijo tudi, da je Pozerniča luna trkala. Bodisi kar koli — sveti Duh govori: „Neumnež misli sam pri sebi: Boga ni!“ V saboto bil je žalosten pogreb brez duhovnika, brez vsega krščanskega znamenja. Strahom gledali so ljudje nekrščanski sprevod. — Čudežno je tudi, da je Božja previdnost peljala tega gosposkega brezverneža in ga nagloma iz sveta poklicala tam doli — v Rogatecu, prav pred očmi drugega gospoda brezvernika, edinega v Rogatecu, kateri se je tudi očitno vsakej veri odpovedal in h konfesijonslozljernem vsedel. —

Nekaj temu podobnega.

Na Nemškem v mestu Ahen je bila neko jutro na mestnih voglih posebna slika prilepljena: cerkev in okoli cerkve močna verv (štrik), za katero je Bismark vlekel. Za njim stoji hudič, ki smehljaje Bismarka gleda in vpraša: „Kaj delaš?“ „Cerkev bi rad premaknil“ — reče Bism. — „V kolikih letih misliš svoj namen izvršiti?“ vpraša hudi duh. Bism. odgovori: „V treh alj štirih letih!“ Pa hudič mu reče: „Jaz skušam že 18 sto let to doseči, pa ni bilo mogoče; ako tedaj ti v treh alj četririh letih svoj namen dosežeš, ti prepustim po vsej pravici svoje mesto, ter zaslužiš biti to, kar sem jaz!“

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dne 4. nov. se snide novi državni zbor, na 26. nov. so pa sklicani deželni zbori, toraj bo državni zbor pred novim letom le par tednov skupaj.

V dunajskih predmestjih je izvoljenih 6 najhujših liberalcev, katerih se sramuje sama „N. fr. Pr.“, mesto pa je volilo „stare“, ki pa niso nič boljši od „mladih“, le da hočejo bolj počasi vse prevreči, kar bi „mladi“ naenkrat radi. Izvoljeni poslanci „pravne“ stranke se snidejo 2. nov. v posvet na Dunaji, ali bi šli v drž. zbor alj ne? Čehi gotovo ne pridejo. Ko bi ljudstvo povsod bolj politično izurjeno bilo, bi gotovo tudi drugi poslanci naše stranke najboljše storili, ko bi ne stopili v ta drž. zbor, ki ne bo ne za las na bolje krenil, ampak se odlikoval po postavah zoper katoličane.

Na Štajerskem so voljeni za mesta in veliko posestvo sami ustavaki, in scer za mesta sami „mladi“ razun ministra Stremayra, ki se k „starim“ šteje. Veliki posestniki volili so 4 ustavake. Konservativni kandidati dobili so po 48 in 47 glasov. — Dozdaj je v 12 deželah voljenih 33 federalistov, 9 dvomljivih, 129 ustanovakov.

Na Kranjskem so zmagali v skupini mest in trgov žalibog 3 ustavaki. Rodoljuba mora v srce peči, da je na Gorenjskem proti ničli Suppanu padel mož, ki ga ne more nihčér nadomestiti, namreč g. dr. Costa, katerega bomo med slov. kandidati silno težko pogrešali. A kdo je tega vsega kriv? Strast in trma mladoslovenske stranke, ki je na dveh krajih: v Ljubljani in na Gorenjskem vmes tiščala z dr. Zarnikom, ki je le 66 glasov dobil, in z dr. Razlagom, ki je imel 59 glasov. Tukaj zmešnjave in poprej grdo liberalno hujskanje, to je žalosten uzrok propada.

Razne stvari.

(Vžitnina od pijače.) Akoravno je bilo lani slabo vinsko leto, se je vendar na Štajerskem za vino 745.229 gld. 78½ kr. dače vplačalo. Vse skupaj se je vplačalo lansko leto 2,877.544 gld.

21 kr. vžitnine. — Letos znesek za vino precej zaostaja; za to pa se je že do 1. t. m. dobilo 260.754 gld. 51½ kr. za pivo več kakor lansko leto. Zaznamovano je do sedaj že 202.841 veder piva več kakor lani do tega časa. — V letu 1872 se je napravilo piva 976.227 veder. —

(Nesreča.) V Brebrovniku, fare sv. Miklavža, je pretekli četrtek popoldne pogorela Lahova vinčarija s prešoj vred, tudi nad 30 put grozdja. Pri hudem vetru bi bilo lahko pogorelo še več hramov, pa pogumni znani rodoljub g. Vatrosl. Mohorič, ki je blizu v trgatvi bil, je ljudi spodbujal in sam krepko pomagal, da se požar dalje razširil ni. Srčna hvala blagemu možu!

(Kat. pol. društvo v Konjicah) ima 9. nov., to je: Šmarsko nedeljo popoldne ob 4. uri v nekdanji davkariji svoj zbor.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru	V Ptuj	V Celju	V Varaž- dinu
	fl. k.	fl. k.	fl. kr.	fl. kr.
Pšenice vagan	7 70	6 80	7 20	6 80
Rži	5 30	4 80	5 80	4 87
Ječmena	— —	4 50	4 —	4 30
Ovsa	2 10	2 —	2 10	1 95
Turšice (koruze) vagan . .	4 70	4 60	4 60	3 84
Ajde	4 20	3 10	4 50	3 10
Prosa	— —	4 —	3 50	— —
Krompirja	1 90	1 60	1 60	1 50
Sena cent	1 40	2 —	80	1 20
Slame (v šopkih)	— —	1 50	70	1 40
„ za steljo	— 90	1 —	60	— 95
Govedine funt	— 30	— 32	— 30	— 22
Teletine	— 34	— 36	— 32	— 24
Svinjetine	— 33	— 32	— 30	— 32
Slanine	— 35	— 40	— 40	— 40

Loterijske številke:

V Trstu 25. okt. 1873: 47 69 29 19 10.

Prihodnje srečkanje: 8. novembra.

Javna dražba cerkvenega vina.

V ponedeljek pred Martinovim, t. j.

10. novembra t. l.,

bode predpoldne v Ljutomerski župnijski kleti na dražbi proti gotovi plači prodano blizo

40 šartinov

jako dobrega „ljutomerskega“ cerkvenega in župnijskega letošnjega vina, ki je ravnokar iz najboljših goric tukajšnjega in ormuškega okraja spravljeno.

Ljutomer 28. oktobra 1873.

1—2

Oskrbništvo.

Vinska dražba.

1—1

V cerkveni kleti v **Štrihovcu**, pol ure od železniške postaje Egiditunnel, se bo v **sredo 5. novembra**

ob 9. uri predpoldne 18 polovnjakov letošnjega vina po dražbi prodalo.

Cerkveno predstojništvo sv. Ila
na Goričkem.

Diplomirani, deželni zdravnik za živino

po Ljutomerskem, Radgonskem, Šent-Lenarškem, Ormuškem, Ptujskem, Rogačkem in Šmarskem okraji, gospod

Franč Ksav. Sorina,

je s 1. oktobrom svojo službo nastopil in stanuje v Ljutomeru, na glavnem trgu, v prvem nadstropji pri g. Jan. Vučini. 3—3

2—2

Dve učiteljski službi

ste v **Makolah** v Sl. Bistriškem okraju do **1. novembra** razpisane: nadučiteljska služba z letno plačo 450 gld., podučiteljska s 300 gld. in obe s prostim stanovanjem. Ob enim se bo oddala enemu ali drugemu tudi služba organista s 100 gld. in obilnimi postranskimi zaslužki.

Prosilci naj pošljejo svoje prošnje na podpisani krajni šolski svet.

Makole, 12. oktobra. 1873.

Jakob Zorman,

načelnik šol. sveta.

Prišla je v Gorici na svetlo

Knjižica

Jez sem pot, resnica in življenje.

Molitvenik in pesmarica

za mladino srednjih šol, posebno gimnazijsko, pa tudi za druge izobražene vernike.

Sestavil

Andrej Marušič,

učitelj verstva na c. k. gimnaziji

v Gorici.

Založil Ferd. Wokulat.

Velja **nevezana** 80 kraj., **trdo** (priprosto) **vezana** 95 kr. — Na prodaj je v **Gorici** pri **Wokulat-u**, v **Ljubljani** pri **Lerher-ji**.

(Naroči se pa lahko po vseh družih bukvarnicah v slovenskih mestih ali pa naravnost pri Wokulat-u v Gorici.) 2—2